AUT, XLVI, 2008, p. 231-240

CLASICII POSTMODERNISMULUI

de

Gabriela GLĂVAN

Statutul canonic al unor scriitori precum I.L. Caragiale şi Urmuz, revendicat pe filiere diferite, însă în interiorul aceleiaşi paradigme, cea a modernității, a devenit, în contextul literar al ultimelor decenii, nucleul unificator al interesului pe care aceşti autori îl exercită în contemporaneitate. În mod necesar încadrabili unei tradiții paradoxale, clasică şi, deopotrivă, modernă, Caragiale şi Urmuz cuantifică, prin persistența modelelor instituite de creațiile lor, o posibilă continuitate a modernității în formele ei tardive, subsumabile termenului-umbrelă al *postmodernismului*.

Nu interesul masiv pentru fenomenele culturale specifice perioadei sus-menționate, manifestate în diverse registre, clamează orientarea criticii literare spre valorificarea (rescrierea, recitirea) recentă a operelor celor doi autori, ci o serie de caracteristici inerente acestor texte. Relevanța demersului nu constă în identificarea unor elemente ce ar justifica aşezarea autorilor vizați în capul unghiului unei serii literare postmoderne. Asumarea acestei poziții presupune, ca aproape de la sine înțeleasă, afirmarea unei indeterminări temporale a oricărei perioade culturale, ceea ce ar demonta în mare măsură discursul de legitimare a postmodernității literare ca extensie modificată a modernității.

În mod evident, spațiul de argumentare al prezentei incursiuni analitic-ilustrative este definit de cadrele postmodernismului românesc. Vasta ramificație a delimitărilor conceptuale implicate în conturarea acestei formule particulare a fenomenului, determinată de o la fel de vastă extindere a ariei semantic-culturale în care acesta îşi afirmă pertinența, impune o inventariere aparte a discursurilor teoretice care îl vizează.

Ca primă referință, a cărei disponibilitate imediată se justifică şi prin transparența titlului, o reprezintă consistenta analiză a lui Mircea Cărtărescu, *Postmodernismul românesc*. Într-un sens centripet, volumul lui Cărtărescu vizează revelarea *in extenso* a semnificațiilor implicate de cele mai importante manifestări autohtone ale acestei noi sensibilități. În continuarea unei expuneri cu valoare introductivă, focalizând dominantele esențiale ale fenomenului postmodern ca „vârstă" a culturii occidentale

BDD-A6425 © 2008 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:59:02 UTC)

(europene şi americane, sub aspectul civilizaţiei, global ca manifestare), Cărtărescu precizează cadrele manifestării româneşti a postmodernismului: „[…] deşi structuri tipic postmoderne la nivelul viziunii şi tehnicii artistice au existat în literatura română, intuitiv sau implicit, cu mult înainte, abia de la jumătatea anilor ’80 putem vorbi de o asumare conştientă a fenomenului postmodern de către critică şi de către scriitorii înşişi.”[1]

Discuţia include, însă, ca repere, şi autori afirmaţi anterior cristalizării generaţiei optzeciste, cea mai pregnantă referinţă fiind cea la nucleul erudit concentrat în spaţiul Şcolii de la Târgovişte. Costache Olăreanu, Radu Petrescu, Mircea Horia Simionescu - fiecare implică o punere în practică a unei maniere creative autentic moderne, redevabilă unei naturi livreşti, a cărei miză este autonomizarea discursului literar în formele inovatoare favorizate de un imaginar eliberat de conservatorismul *mimesis*-ului.

Aprecierea criticului se opreşte asupra unor date caracteristice, pentru a concluziona, în preambulul unei desfăşurări analitice aplicate că „Genurile şi speciile tradiţionale sunt fie abandonate făţiş, fie hibridizate, parodiate, subminate, aşa încât până la urmă comedia literaturii se poate desfăşura luxuriant, fără oprelişti, asemenea defilării carelor alegorice ale unui carnaval creol. Aproape fiecare cuvânt din textele lor are un *hyperlink* ce trimite fie la un anume loc dintr-o scriere clasică, la o scenă, o situaţie sau un vers, fie la un alt pasaj din scrierea căreia îi aparţine, aşa încât fiinţa literară, translucidă şi evanescentă, a ficţiunilor lor ajunge să aibă o complexitate multietajată şi un sistem nervos ultrasofisticat.”[2]

Această sublimare a spiritului prozastic în formula minimalistă a definiţiei propune, dincolo de tentaţia extrapolării spre arealul criticismului ficţional, un punct incipient, valabil pentru recontextualizarea actuală a specificului celor doi autori vizaţi. Deşi „genurile şi speciile tradiţionale” pot fi invocate de partea clasicului Caragiale, în cazul lui Urmuz asistăm la o rescriere în codul impus de autor, mai mult, la un manierism prin care aristocraţia intelectuală a târgovişteni lor îşi ilustrează registrul ludic – parodic.

Se poate stabili în mod cert o conexiune interesantă între maniera de abordare a „fondului” urmuzian de către unii dintre membrii acestei grupări şi un autor recunoscut ca „urmuzian”, care însă nu îşi asumă tradiţia estetică şi livrescă a „modelului”, Grigore Cugler. Cele două ipostaze ale perpetuării modelului Urmuz ţin de două moduri în care scriitorul poate integra influenţa predecesorilor în propriul imaginar creator: direct sau prin contingenţă.

---

[1] Mircea Cărtărescu, *Postmodernismul românesc*, Bucureşti, Editura Humanitas, 1999, p 166.
[2] *Ibid*., p. 342-343.

BDD-A6425 © 2008 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:59:02 UTC)

Cele două filiere – estetismul târgoviştenilor şi postmodernismul optzeciştilor, convergente atât din perspectiva unei estetici unificatoare, cât şi a continuităţii determinate de succesiunea temporală, subîntind un spaţiu privilegiat al literaturii în cadrul nefast al istoriei României comuniste. Enclava acestor „ficţionari", (uzitând de un termen asimilat optzecismului şi reprezentanţilor săi, dar valabil în egală măsură şi hedoniştilor textuali de la Târgovişte) a permis, cel puţin în limitele „irealităţii imediate" implementarea unei axiologii estetice în acord cu spiritul sfârşitului de secol XX. Acesta este, prin urmare, cadrul în care se desfăşoară experienţa necesară a reiterării fondului clasicizat al literaturii române (fie că acesta se revendică de la tradiţie sau de la modernitate) în formele impuse de o nouă conştiinţă culturală şi de o percepţie inovatoare a fenomenului creaţiei.

Problematizarea „descendenţei în linie dreaptă" a constituit obiectul atenţiei unor alţi doi importanţi analişti ai literaturii recente, Liviu Petrescu şi Radu G. Ţeposu. Într-o intersecţie discursivă, primul observa preocuparea optzeciştilor „de a întreţine imaginea unui model de factură organică", tot ei fiind cei care „nu vor osteni să se raporteze la anumite tradiţii autohtone ale meta-romanului, în speţă la proza promovată de scriitorii din «şcoala de la Târgovişte»"[3]. Secondându-l pentru a-l completa, Radu G. Ţeposu accentua relevanţa conştiinţei de sine a actului cultural al creaţiei literare: „Ideea cea mai înaltă că scrisul e mai întâi de toate un act cultural şi că literatura din literatură se naşte a fost la noi promovată de Radu Petrescu, Mircea Horia Simionescu, Tudor Ţopa ori Costache Olăreanu, prozatori pe care generaţia '80 i-a continuat în spiritul lor cel mai fidel"[4].

Această dublă afirmare a consubstanţialităţii doxastice a celor două generaţii reprezentative pentru discuţia de faţă solidifică terenul unei cercetări menite a evidenţia validitatea unui experiment săvârşit într-unul din codurile definitorii ale postmodernismului: valorificarea inovatoare a tradiţiei cu instrumentele specifice recitirii / rescrierii – intertextualitatea, parodia, grefa textuală, raportarea ironică.

Reluând o idee a lui Harold Bloom, „canonul este într-adevăr un etalon de vitalitate, o normă care încearcă să schiţeze incomensurabilul"[5], îi putem suprapune seria negativă a unor alte definiţii ce semnalează eşecul canonului de a schiţa incomensurabilul, mai mult, efectele secundare ale instituţionalizării mortificatoare, autoritarismul devalorizat, inaderenţa la

[3] Liviu Petrescu, *Poetica postmodernismului*, Piteşti, Editura Paralela 45, 1998, p. 146.
[4] Radu G. Ţeposu, *Cu ochii deschişi, pe tărâmul unei alte paradigme literare*, în Gheorghe Crăciun (ed.), *Competiţia continuă. Generaţia '80 în texte teoretice*, Editura Vlasie, 1994, p. 203-204.
[5] Harold Bloom, *Canonul Occidental*, traducere de Diana Stanciu, postfaţă de Mihaela Anghelescu Irimia, Bucureşti, Editura Univers, 1998, p. 35.

BDD-A6425 © 2008 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:59:02 UTC)

caracterul dinamic al valorilor postulate de epoci literare recente. În cazul marii literaturi europene, nucleul canonului este unitatea de măsură a permanenței unor autori paradigmatici, însă problematizarea poate dobândi nuanțe negative în cazurile în care simetria acestei ierarhii este influențată de parametri ideologici, politici.

Deşi canonul literar românesc s-a aflat într-o prelungită convalescență datorată ieşirii de sub influența manipulării ideologice a comunismului, demersul de față nu vizează decât raportări desfăşurate în chiar interiorul intervalului temporal al ultimelor trei decenii ale hegemoniei sale în România. Semi-clandestinitatea manifestărilor literare autentice din această perioadă este o normă a supraviețuirii: „În timp ce, […] la suprafață, în lumina succesului de public şi de critică, romanele obsedantului deceniu se lățeau nelimitat, acaparând întreaga scenă şi întreaga admirație disponibile, ciudate şi delicate flori de mină cristalizau în obscuritate."[6]

Această cristalizare poate fi şi semnul unei germinații, deoarece procesul elaborării textuale implică, în cazul unor autori emblematici pentru estetica grupării târgoviştene, prelucrarea unor date din fondul de bază al moştenirii literare. Tetralogia *Ingeniosul bine temperat*, în care Mircea Horia Simionescu desfăşoară, cu virtuozitatea unui *autor ideal* (adaptând celebra formulare a lui Eco) o serie vastă de formule literare, de la narațiunea omniscientă a realismului, la minimalismul esențialist al calamburului, construind o vastă lume ficțională, în care se regăsesc eroii marilor mitologii şi gospodinele contemporane, posesoare de mirobolante rețete de prăjituri reprezintă, probabil, o dovadă pertinentă a complexității relației stabilite între conştiințele afiliate unei modernități ajunse deja la senectute şi tradiția literară.

Înainte de a contura o argumentație bazată pe exemplele concrete ale unei astfel de maniere creatoare, se impun o serie de precizări referitoare la raporturile existente între postmodernism, ca viziune aparte asupra literaturii şi a contextelor ei de simbioză, şi această tradiție literară instituționalizată sub forma canonului. Deşi preferința postmodernilor pentru structurile incerte, pluricentrism şi amalgamarea genurilor şi stilurilor prin fluidizarea oricăror granițe certe este dublată contradictoriu de apariția unei noi idei de autoritate, diseminată în formule ce cuantifică normele recente ale stării actuale a literaturii - orientarea masivă către cititor, fragmentarea întregului reprezentat de corpusul textual în discursuri cvasi-autonome, subversivitatea discursului auctorial - raportarea la fondul unitar al modernității, devenită la rândul său o tradiție, rămâne constantă.

[6] Mircea Cărtărescu, *op.cit*., p. 339.

BDD-A6425 © 2008 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:59:02 UTC)

„Cunoaşterea nu poate înainta fără memorie, iar canonul este adevărata artă a memoriei, fundamentul autentic al gândirii culturale”[7]. Această afirmație a lui Bloom este, mai mult decât unul dintre momentele conclusive ale unei elegii, o mostră din rețeaua sofisticată a relațiilor pe care postmodernii le întreține cu istoria ce îi precede. Canonul, ca memorie culturală, poate reprezenta, într-o ipostază adecvată, şi punctul de plecare al unei incursiuni în arealul vast al regândirii centrilor canonului literar românesc de către postmodernii români.

În perspectiva intereselor specifice urmărite aici, un reper teoretic de mare autoritate în ceea ce priveşte postmodernitatea literară şi determinantele ei cultural-istorice este volumul Lindei Hutcheon, *Poetica postmodernismului*, în care procesul reiterării unor creații ale trecutului în interiorul prezentului metamorfozant are ca scop extragerea istoriei (literare, în ceea ce ne priveşte) din inerția înaintării spre finalități claustrante: „Ficțiunea postmodernă sugerează că a re-scrie sau a re-prezenta trecutul în istorie şi ficțiune înseamnă, în ambele cazuri, *a-l deschide spre prezent*, a-l împiedica să devină conclusiv şi teleologic”[8]. Prin urmare, raportarea la canon are loc în orizontul unei translații pozitive, din trecutul ireversibil într-un prezent ale cărui disponibilități spre reinterpretare şi reasimilare par greu epuizabile. Acest punct de vedere susține aprecierea pozitivă a gestului postmodernilor de a se întoarce spre clasici cu intenții insurecționale, rezultatul unei asemenea revizuiri neavând în mod necesar alura unei dinamitări a matricelor – clişeu instaurate în mod inerent odată cu autoritatea presupusă de istoricizarea lor, ci dovedind mai degrabă o natură neutră, ce îi permite atât asumarea frondei, cât şi conştientizarea caracterului de inovație presupus de orice rescriere / reinterpretare.

Literaturii române îi lipsesc, parțial, deconstruiri majore, rescrieri paradigmatice, insurecții radicale, autorii ce interesează în astfel de incursiuni critice fiind ancorați în formule estetice ce se susțin la rândul lor pe tradiții coerente. Scriitori precum Radu Petrescu, Costache Olăreanu, Ioan Lăcustă sau Şerban Foarță se raportează la Caragiale sau Urmuz cu instrumentele oferite de o erudiție dublată de rafinament estetic şi, nu în ultimul rând, de conştiința necesității reafirmării lor în prezent. Dacă acceptăm că tensiunea creată în interiorul acestui binom dinamic alcătuit dintr-un scriitor contemporan şi, pe rând, unul dintre cei doi scriitori canonici menționați anterior este una de semn pozitiv, registrele rescrierii, grefei, „plagiatului” sau citării vor cuantifica o prezentificare prin intertextualitate parodică, ironie melancolică sau afirmare a unui discipolat.

[7] Harold Bloom, *op.cit*., p. 32.
[8] Linda Hutcheon, *Poetica postmodernismului*, traducere de Dan Popescu, Bucureşti, Editura Univers, 2002, p. 180.

BDD-A6425 © 2008 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:59:02 UTC)

Termenii acestei relații sunt cei impuși și de modernitatea atipică a celor doi autori asupra cărora ne-am oprit. Printr-o serie de intuiții al căror caracter inovator constă nu atât în structura formală pe care o dețin, cât în semantica lor ce depășește cu mult specificul epocii în care acestea s-au coagulat, Caragiale a devenit, odată ce viziunile sale avansate s-au constituit în parte a unui model ontologic coerent, figura tutelară de la care s-au revendicat avangardiști sau promotori ai literaturii absurdului.

Paradigma deschisă pe care Caragiale a instituit-o în literatura română a ajuns spațiul unui perpetuu pelerinaj, iar tentațiile iconoclaste par a lipsi cu desăvârșire: Caragiale însuși a denunțat capacitatea limbajului de a instaura delirul, arătând, adesea cu un sarcasm ce-i venea turnat, comedia burlescă a comunicării viciate. Deriva sensului[9] este ilustrată și la nivel formal în corpusul *Momentelor* prin relația de continuitate indusă de succesiunea schițelor *Căldură mare*, aceasta fiind generată de înlănțuirea maladivă a unor forme lingvistice lipsite de fond, și *Lanțul slăbiciunilor* care, în locul entităților verbale fără semnificație propune entități umane lipsite de relevanță ontologică, interșanjabile. Această atitudine anticipatorie pentru o serie întreagă de puneri în scenă ale dezastrului instalat în relațiile verbale interumane e dublată de contribuțiile cauzatoare de confuzii ale unui autor necreditabil ce prefera tăcerea persiflantă unei explicitări a motivelor ce l-au îndemnat să proiecteze în mister cauza morții unuia dintre „eroii" săi, bizarul casier Anghelache, din schița *Inspecțiune*: în ajunul unui control financiar, acesta se sinucide, moartea sa devenind inexplicabilă în urma verificării ce dovedește cinstea absolută a casierului – absolută și pentru că acesta a lăsat în fonduri un pol în plus.

Vecinătatea lui Caragiale cu alți autori ale căror intuiții moderne i-au sustras canonizării stricte sub auspiciile clasicismului (încheiat ca interval istoric de aproape un secol), Cehov fiind prima referință ce se impune, verifică, de asemenea, plasarea acestuia în avangarda unei epoci ce permite extinderea cadrelor reprezentării ficționale în favoarea unor postulate menite să afirme închiderea cercului reprezentării mimetice. Interpretat în codul binar al clasicismului modernității[10], intențiile lui Caragiale de a opera mutații la nivelul manierelor de reprezentare sunt deconspirate de perspicacitatea unor exegeți vigilenți la semnele moderne ale textului. Paul Zarifopol, analizând chestiunea des invocată a verosimilității faptelor transpuse textual, conchide: „Dar este mai întâi de

[9] Texte precum *Căldură mare* sau *Inspecțiune* sunt referințe importante în problematizarea manierei aparte în care autorul înțelege obscurizarea mesajelor textuale sau ilustrarea eșecului comunicării.
[10] Vezi Boris Elvin, *Modernitatea clasicului Caragiale*, Bucureşti, E.P.L., 1967.

BDD-A6425 © 2008 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:59:02 UTC)

întrebat dacă opera aceasta vrea să *reproducă o realitate* […] …caricatura nu *reproduce* realități, ci le supune la un maximum de stilizare…”[11].

Un alt tip de statut canonic îl deține Urmuz, a cărui autoritate în raport cu avangarda s-a extins asupra unor zone vaste ale discursului literar al modernității. Canonizarea sa are ca suport atât fascinația minimalismului demolator de convenții al textelor sale, modele pentru toți deconstructiviștii intuitivi ai clișeelor mentale şi expresive afirmați în curentele avangardei istorice, cât şi o serie de interpretări (tardive, dar necesare), cu rol recuperator. Monografia lui Nicolae Balotă[12] are, complementar intenției critice exhaustive, caracterul unei raportări normative, ordonatoare, a metodele interpretative la obiectul analizei. *Pagini bizare* este un text polifonic, al cărui suport cultural nu se mai reclamă de la spiritul plenar al raționalismului clasic, ci de la destrămarea raportului, altădată vital, între gândire şi reprezentare. Prin urmare, orice intenție de a epuiza registrul tematic sau narativ se constituie în text parțial tangent la semnificațiile operei.

Remarca lui Nicolae Manolescu, mai sceptic în ceea ce-i priveşte pe modernii ce îşi devansează epoca, poate servi la fel de bine ca adevăr cardinal unei alte serii literare, deschise, de data aceasta, înspre arealul irealității imediate: „tendința de a înlocui – ca subiect al operelor de artă – *realitatea dată* cu pura ei *posibilitate*”[13]. Deşi divergente în concluzii, cele două perspective favorizează transferul operei urmuziene din mitologia avangardei în sfera unei interpretări menite a-i releva specificul modern şi singularitatea formulei discursive.

Sincronizarea celor doi autori, necesară caracterului organic al oricărei tradiții veritabile, fie ea şi a formelor plurale ale modernității, se realizează la nivelul unei preluări specifice mai degrabă parodiei postmoderne decât iraționalului demistificator specific radicalității avangardelor: *Cronicari*, fabula urmuziană. Urmuz îl reia pe Caragiale într-o denunțare comic - grotescă a unui erou ce se instalează în limbaj pentru a-l tortura, rezultatul fiind o înşiruire de vocalize sugrumate, din care Urmuz va extrage mai târziu exclamația: „Saraffof,/serveşte-te de cartof”, sublimând-o într-o morală ce va face istorie:”Pelicanul sau babița”[14]. Această intersecție face obiectul unei afirmații conclusive, în măsură să afirme o descendență indubitabilă pe linia Caragiale-Urmuz, în

[11] Paul Zarifopol, *Încercări de precizie literară*, Timişoara, Editura Amarcord, 1998, p.210-211.
[12] Nicolae Balotă, *Urmuz*, Timişoara, Editura Hestia, 1997.
[13] Nicolae Manolescu, *Arca lui Noe*, Bucureşti, Editura 100+1Gramar, 2000, p. 525.
[14] Urmuz, *Pagini bizare*, Timişoara, Editura Hestia, 1998, p. 46.

BDD-A6425 © 2008 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:59:02 UTC)

studiul lui Cornel Ungureanu, *Geografie literară*[15], unde alăturarea unui fragment emblematic pentru spiritul schiței *Boris Sarafoff!...*de fabula urmuziană se face sub semnul unui debut în marea literatură a dezarticulării ființei şi limbajului: „Un text inaugural al liniei Urmuz-Ionescu există chiar în opera lui Caragiale. Se numeşte *Boris Sarafoff!...*"[16].

Re-canonizarea, în stil urmuzian, a lui Sarafoff, are efectul unei proiecții în oglinzi paralele. La distanță de aproape un secol, *Fabula* este reluată, într-un context caragialian, de către Şerban Foarță. Acest al doilea filtru hermeneutic nu reține, însă, decât spectrele „Cronicarilor", fiind o probă de virtuozitate poetică centrată pe mobilitatea interioară a limbajului. O *Fabula rasa* ironică, în care semanticile joculare ale schiței întâlnesc în spațiul „fabulei" contorsiunile alogice moştenite din originalul urmuzian:

„Cică nişte şapte-opt
Duceau lipsă de paşopt;
Şi-au rugat pe domnul tist
Să le dea un plebicist.
Tistul nostru cel sprințar
Juca,-n linişte, țintar,
Neştiind ca, aristați,
Să se vază ipistați.
„Canadian! O, Canadian!
Strigă el acum un an –
Nu mai trage de Câşlegi,
Că-ți dau palme, mă-nțelegi."
Canadian îşi face-o freză
După regula franceză,
Şi exclamă, cu mult of:
„Sire, vreau un Stroganoff"
Morala
Republica de la Ploesci şi viceversa"[17].

Rezumând, Caragiale inaugurează un filon a cărui consistență ilustrează, ca posibil etalon, însăşi coerența şi unitatea interioară a spiritului modern în literatura română. Metamorfozelor caricaturale ale protagoniştilor săi, stilizate social şi moral, le vor urma, nu peste mult timp, eroii „confuzi, înnebuniți, dezagregați" ai lui Urmuz. Reprezentările antropomorfe, aflate încă în posesia unei identități aparent certe, păstrând în limbaj sau vestimentație variantele de jargon ale unui spirit al veacului,

[15] Cornel Ungureanu, *Geografie literară*, Timişoara, Editura Universității de Vest, 2002, p. 84.
[16] *Ibid.*, p. 83.
[17] Şerban Foarță, *Caragialeta*, Timişoara, Editura Brumar, 2002, p. 27.

BDD-A6425 © 2008 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:59:02 UTC)

vor fi traduse în entități mecanomorfe, captive în desfăşurarea unei epopei, însă aflate în cădere liberă spre „infinitul mic”.

Postmodernismul literar românesc s-a manifestat, în viziuni critice mai sceptice, ca reprezentare aproape exclusivă a unui trecut reevaluat în termenii prezentului. Acestei opinii, oricât de restrictivă şi insuficientă, îi revine meritul de a afirma o stare aparte în care postmodernismul s-a conturat în context românesc. Discutând *Levantul* lui Mircea Cărtărescu, poem epico – biografic al chiar poeziei româneşti „de la origini şi până în prezent”, Cornel Regman limita concretizarea unui fenomen amplu la doar una dintre tendințele sale: „Se tinde să se numească această recuperare de moduri, mode apuse şi modele de sensibilitate vechi – postmodernism”[18]. Ceea ce Regman definea, în contextul rescrierii cărtăresciene, ca „mode apuse şi modele de sensibilitate vechi”, a revenit , în alte contexte, sub forma reintegrării unor *pattern*-uri consacrate în formule literare specifice autoreflexivității parodic / ironice a postmodernismului.

Autori canonici sunt atât centrul de referință pentru rescrierea alternativă a unei istorii literare, cât şi pentru literaturizarea unei nostalgii ce pare a fi contaminat iremediabil noua raportare a prezentului la istoriile ce îl legitimează.

„Postmodernismul îşi semnalează dependența de *utilizarea* canonului, dar îşi arată revolta prin *abuzarea* de acesta”[19]. Deşi relațiile de dependență între generații sau valorizări (centrul canonului / margini) nu s-au concretizat, în cazul literaturii noastre în abuzuri sau chestionări destructive, natura lor trans-contextuală impune o analiză prin spectrele unei înțelegeri globale a referințelor temporale implicate. Cele două momente semnalate ca relevante în ceea ce priveşte revenirea într-o formulă de expresie sau alta a specificului caragialian sau a celui urmuzian, Şcoala de la Târgovişte şi optzecismul, sunt, în acest sens, intervale în care se face conexiunea între două epoci culturale ce intră, astfel, într-un spectaculos dialog.

BIBLIOGRAFIE

Balotă, Nicolae*, Urmuz*, Timişoara, Editura Hestia, 1997.

Bloom, Harold, *Canonul Occidental*, traducere de Diana Stanciu, Bucureşti, postfaşă de Mihaela Anghelescu Irimia, Editura Univers, 1998.

Cărtărescu, Mircea, *Postmodernismul românesc*, Bucureşti, Editura Humanitas, 1999.

[18] Cornel Regman, *Dinspre „Cercul Literar” spre „Optzecişti”*, Bucureşti, Editura Cartea Românească, 1997, p. 113.

[19] Linda Hutcheon, *op.cit.*, p. 210.

BDD-A6425 © 2008 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:59:02 UTC)

Crăciun, Gheorghe (ed.), *Competiția continuă. Generația '80 în texte teoretice*, Editura Vlasie, 1994.
Elvin, Boris*, Modernitatea clasicului Caragiale*, Bucureşti, E.P.L., 1967.
Foarță, Şerban, *Caragialeta*, Timişoara, Editura Brumar, 2002.
Hutcheon, Linda, *Poetica postmodernismului*, traducere de Dan Popescu, Bucureşti, Editura Univers, 2002.
Manolescu, Nicolae, *Arca lui Noe*, Bucureşti, Editura 100+1Gramar, 2000.
Petrescu, Liviu, *Poetica postmodernismului*, Piteşti, Editura Paralela 45, 1998.
Regman, Cornel, *Dinspre „Cercul Literar" spre „Optzecişti"*, Bucureşti, Editura Cartea Românească, 1997.
Ungureanu, Cornel, *Geografie literară*, Timişoara, Editura Universității de Vest, 2002.
Urmuz, *Pagini bizare*, Timişoara, Editura Hestia, 1998.
Zarifopol, Paul, *Încercări de precizie literară*, Timişoara, Editura Amarcord, 1998.

THE CLASSICS OF POSTMODERNISM

(Abstract)

The study explores the potential significance and impact that certain Romanian writers might have in the context of the development of a postmodernist paradigm in Romanian culture and literature. Although it started at the beginning of the XXth century, this metamorphosis continues to be of interest in the field of literary studies.

BDD-A6425 © 2008 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:59:02 UTC)